

KULTURA

MO
ZA
IK

BAŠTINE

Vodič kroz kulturnu baštinu
Riječkog prstena

SADRŽAJ

Začudna Rijeka.....	6
Duboki korijeni.....	10
Ploviti se mora.....	16
Industrija kulture.....	28
Svjetski zvuk grada.....	38
Ture riječke arhitekture (ambienti i arhitektura).....	42
Ritam života.....	50

Dobro došli u Rijeku, Europsku prijestolnicu kulture 2020. godine, jedinstven grad na razmeđu Srednje Europe, Mediterana i Balkana.

Iako postoji još od davnih ilirskih i rimskih vremena, razvoj Rijeke kakvu znamo danas počeo je prije nešto više od 300 godina, razvojem slobodne luke, pomorstva i industrije. Sloboda kozmopolitskog pomorskog grada i danas je odrednica gradskog identiteta: otvorenog, multikulturalnog mjesta u koje rado doplovljavaju i plode se ljudi i ideje.

Sve ove povijesne odrednice stvorile su gusto tkanje fizičkog lica grada – neobičan miks mediteranske, austrijske, mađarske, međuratne talijanske i suvremene arhitekture jugoslavenskog komunizma stiješnjene na usku, gusto naseljenu uzmorsku padinu.

Ako tijekom šetnje pomislite da grad izgleda kao da je netko pomiješao različite komplete LEGO kockica, ne brinite – niste prva osoba koja je to pomislila!

ZAČUDNA RIJEKA

Smještena je
između Kazališnog
trga, brojnih
restorana i mora.

Fiume Fantastika, kako je nazvana u ikoničkoj izložbi projekta Europske prijestolnice kulture, ružna na predivan način, urban je ambijent čiji je intenzitet utjecao na pionirske pojave prvog clubbinga, punka, hip hopa i techna u ovom dijelu Europe.

Svoju energiju grad baštini kroz mješavinu nacija i jezika, koji uživa u svojoj graničnosti i nedostatku jasnog identiteta odnosno - višku mozaika različitih identiteta.

Nekad industrijska Rijeka danas je središte žive urbane aglomeracije od 200.000 stanovnika, jedinstvenog spoja super urbanog i super ruralnog teritorija koji se proteže od gustih blokova nebodera preko slikovitih gradića do usamljenih uvala i snježnih vrhova – sve unutar pola sata vožnje automobilom.

Arhitektonska, urbanistička, ali i klimatska i prirodna raznolikost ovdje graniči s nemogućim!

Upravo zbog takve raznolikosti, naš je je Zaljev prostor jedinstvenog i prepoznatljivog načina života, razumijevanja i uvažavanja različitosti. Sadašnjost i budućnost tražimo u edukaciji, otvorenosti za nova iskustva i međunarodnim vezama u kulturi i turizmu, uživajući u tituli najliberalnijeg grada Hrvatske i bivše Jugoslavije.

Rijeka je grad kojeg turizam još nije pokvario, turisti ovdje žive život zajedno sa domaćinima, u istim lokalima, klubovima, na istim ulicama i istim plažama.

Mi nemamo, niti želimo imati turistička geta, mi smo grad, a ne destinacija, a naši turisti su dobrodošli privremeni sugrađani.

Uživajte u tome, dok još možete!

DUBOKI KORIJENI

Suvremenost je
lako graditi na
dubokim korijenima.

Riječka bi modernost bila manje zanimljiva da nema protutežu u fascinantnim dubinama jedinstvene baštine kakvom obiluje najbliža gradska okolica.

Odakle krenuti?

Svijet je odao priznanje dvama autentičnim lokalnim kulturnim fenomenima, stavljanjem na prestižnu UNESCOvu listu svjetske baštine. Nadaleko čuveni zvončari, prepoznatljive su maske i zaštitni znak svih lokalnih karnevala i onog centralnog i najvećeg – riječkog.

No pravi su zvončarski putevi daleko od grada, na starim pastirskim stazama i šumskim stranputicama. Svake godine, u ustaljenom ciklusu, stasiti muškarci “ukrašeni” strašnim maskama životinjskih glava, ogromnim teškim zvonima i drugim detaljima koji se razlikuju od mjesta do mjesta sjeverozapadnog prigrada, zaglušujućom bukom tjeraju zimu i slave dolazak toplog, plodnog proljeća.

Priča o njima i davnim magijskim ritualima oživotvorena je u očaravajućoj Kući halubajsega zvončara, atraktivnom kulturnom i društvenom centru, središnjem mjestu ovog ponosa riječke regije, Viškova, Kastva, Rukavca, Žejana i drugih zvončarskih mjesta.

Sličan po tonu, opor, grub, ali snažno autentičan i praiskonski, zvuk je arhaične narodne glazbe riječke regije, izvođene u takozvanoj "Istarskoj ljestvici". Također pod zaštitom UNESCOa, ovaj je dvoglasni suzvuk nemoguće proizvesti "normalnim instrumentima" jer radi se o strogo lokalnoj, sa suvremenim tonskim skalama i frekvencijama neusklađene glazbe! Izvodi se ili pjevanjem ili sviranjem u raznim varijantama uglavnom drvenih puhačkih instrumenata lokalne ručne izrade.

Ova glazba, svojom posebnom disonancom kao da proizvodi neke prastare emocije koje je nemoguće doživjeti uobičajenim tonovima. Nekad zabavna, nekad i rubno neugodna, gotovo uvijek drečava i kreštava, bila je stalna pratiteljica svih društvenih rituala, proslava, vjenčanja, rađanja i umiranja. Danas je štitimo kao unikatan svjetski fenomen i otičamo od mogućeg zaborava.

Šira riječka regija baštini dva važna dokumenta hrvatske pismenosti i običajnog prava. Baščanska ploča, datirana oko 1100. godine najstariji je pisani spomenik na hrvatskom jeziku, pisan glagoljičkim pismom. Nađena je na otoku Krku 1851. godine.

Na kopnu preko puta Krka, u Vinodolu, dom je istoimenog – Vinodolskog zakonika, najstarijeg cjelovitog zapisa običajnog prava na hrvatskom jeziku. I Krk i Vinodol s riječkom su urbanom regijom povezani jednom od najvažnijih hrvatskih plemićkih loza – Frankopanima.

Kao što zapadni dio riječke regije pripada zvončarima, onaj istočni pripada – Frankopanima.

Čuveni plemenitaši bez kojih je nezamisliva nacionalna povijest, od 12. do 17. stoljeća su ostavljali bogat trag kao kneževi, banovi, meceni, umjetnici i politički prevratnici u borbi za nacionalnom emancipacijom.

Niska njihovih gradova-kaštela od Grobnika, preko Rijeke i Bakra dolazi do frankopanske luke -Kraljevice i njihovog dvorca u kojem je danas smješten glavni posjetiteljski centar velikog baštinskog projekta Putovima Frankopana.

PLOVITI SE MORA

Rijeka je grad slatkovodnog naziva i slanog, morskog karaktera.

Rođena iz mora, rasla je na njegovim obalama kao jedna od najvećih luka ovih prostora.

Njene obale svjedoče o bezbrojnim brodovima koji su plovili svjetskim morima, noseći sa sobom ime svog grada daleko od kuće. No, Rijeka nije samo grad uz more; ona je grad koji živi s morem i od mora.

Mnoge generacije prigrllile su njegov ritam, razumjele njegove mijene, i s poštovanjem ga pretvorile u saveznika kroz život. Rijeka, sa svojom moćnom lukom, postala je srce pomorstva i trgovine, a okolni gradovi i mjesta izgradili su svoje identitete.

Bakar postaje dom ribarske zajednice gdje mreže i brodovi nisu samo alati, već način života. Kraljevica, postaje čuvarom brodograđevne tradicije, gradeći brodove koji nose ponos i znanje svojih majstora. Jedinstvena po svojoj pomoračkoj i kapetanskoj tradiciji, Kostrena postaje sinonim pomorskog znanja i pomoraca svjetskog glasa.

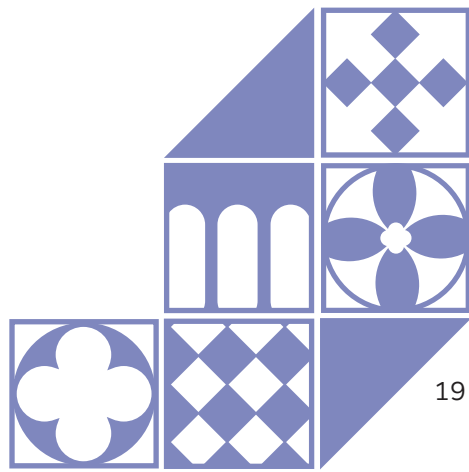
Šećući riječkim zaljevom, naići ćete na na brojne spomenike koje pričaju neke davne pomorske priče. Poput **tunera**, drevnih sustava za lov na tune koji golicaju maštu prolaznika - ljestve koje se penju po zraku pod kutem od 45 stupnjeva te završavaju u prostoru iznad mora.

Nastavite šetnju »Putovima Frankopana«, kulturno-turističkom rutom koja otkriva raznolike priče o životu i bogatstvu moćne obitelji Frankopan, a obuhvaća 17 kaštela i tri sakralne lokacije u županiji. Povijest Krčkih knezova Frankopana trajala je više od pet stoljeća, tijekom kojih su bili nositelji političkog, društvenog i kulturnog razvoja na području današnjeg Kvarnera. Njihova baština vidljiva je u kaštelima, utvrđenim gradovima i dvorcima, koji prizivaju duh prošlosti, intriga, sukoba i kulture.

Frankopani su svojom vizijom spleli mrežu između Bakra, gdje su čuvali sigurnost luke, Kraljevice, koju su uzdigli u središte brodogradnje, i Grobnika gdje su nadzirali kopnene prilaze. Svaki od tih gradova postao je dragocjeni kamen u mozaiku njihove moći, tihi svjedok trgovačke mreže i naslijeđa koje su oblikovali stoljećima.

U spletu starih trgovačkih putova i strmih klisura, Frankopani su isprepleli kopno i more u jedno: svaki kaštel bio je poput otoka, svaki zaljev poput dvora. Kvarner i Frankopani oblikovali su priču o povijesti, snazi i tajanstvenoj ljepoti ovog kraja, koju je vrijeme nosilo dalje, u legendu...

Ako se zaputite u **Kuću kostrenskih pomoraca**, saznat ćete zašto postoji izreka “Ploviti se mora”.

Ploviti znači živjeti jer plovidba na ovim područjima i jest način života. Ovaj interpretacijski centar ponudit će vam uvid u nepredvidivosti mora i lokalnih tema o izazovima života pomoraca nekad i danas kroz originalne predmete i interaktivnu multimedijску prezentaciju.

Život i duh pomoraca, njihova otvorenost, snalažljivost i otpornost odražavaju se u tome kako prihvaćaju nepoznato, baš kao što su brodovi oduvijek pristizali s novim licima, idejama i izazovima. More im je dalo hrabrost da istražuju, ali i mudrost da se vrate kući.

A za one koju su svoju sreću odlučili potražiti negdje drugdje u svijetu, značajno je bilo otvorenje **Hotela emigranata** 1908. godine koji se i danas nalazi u Industrijskoj ulici (koja je svojevrsni spomenik industrijskoj baštini Rijeke), danas poznatoj kao ulica Milutina Barača. Na početku ulice zateći ćete “šetajući” svjetionik, koji je tijekom povijesti promijenio čak tri lokacije.

Niže niz ulicu doći ćete do Hotela koji je prihvaćao dnevno i do dvije tisuće iseljenika, a tijekom jedne od plovidbi redovite iseljeničke linije između Rijeke i New Yorka, brod Carpathia primio je SOS signal s **Titanica**.

Architectural models

Iron men from w

Posada je hitno reagirala i, stigavši na mjesto tragedije, spasila 706 preživjelih koje je potom prevezla u New York. Među njima je bio i riječki pomorac, koji je s tog hrabrog spasilačkog pohoda donio **pojas za spašavanje**. Danas taj vrijedni artefakt možete vidjeti u **Pomorskom i povijesnom muzeju u Rijeci**, kao trajni podsjetnik na povijesnu povezanost grada s jednom od najvećih pomorskih tragedija.

Guvernerova palača, u kojoj se muzej nalazi, smještena je na uzvisini s pogledom na more, bila je svojevrsni svjetionik političke moći i utjecaja.

Palača nije bila samo rezidencija moćnika, već i simbol snage Rijeke kao važne pomorske sile, čuvajući uspomenu na dane kada su brodovi ispunjeni robom iz cijelog svijeta pristajali u gradsku luku.

Priče o riječkoj industrijskoj i pomorskoj baštini nemaju samo okus soli, najstarija od njih je najslađa, što ćete saznati u velebnom Palači Šećerane.

Obično se kaže da šećer dolazi na kraju, no kada je riječ o industrijskoj povijesti, šećer je bio na početku - rafinerija šećera bila je prvi i najstariji industrijski pogon u gradu.

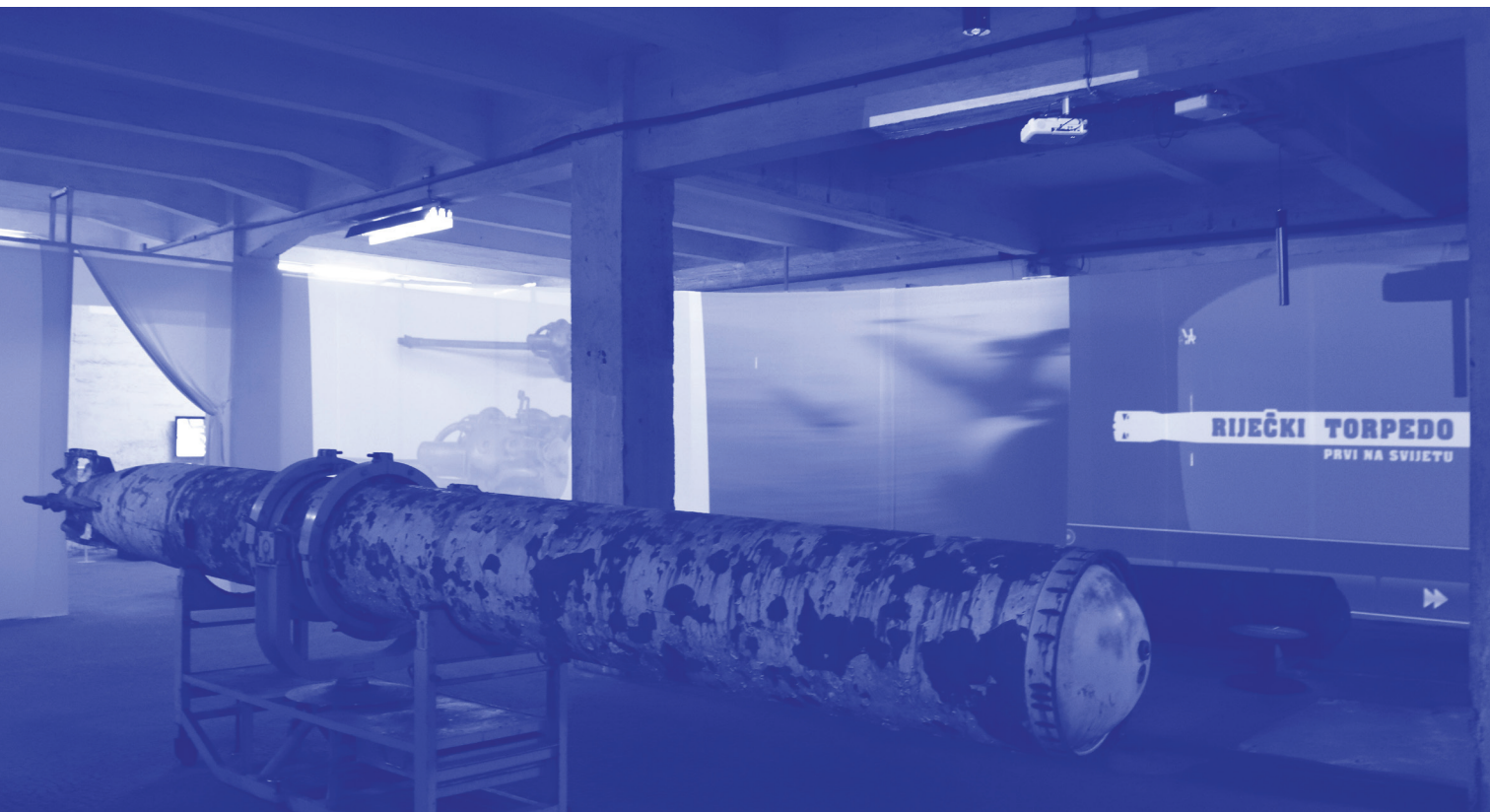
Nekada upravna zgrada, vojarna, tvornica duhana i tvornica motora, danas je divan muzej koji za grad Rijeku predstavlja točku koja integrira cjelokupnu gradsku povijest. Podsjeća nas na brojne države kojima je Rijeka pripadala u 20. stoljeću, na rad Tvornice papira, Rafinerije nafte, Tvornice čokolade i Ljuštionice riže, Rijeku kao iseljeničku luku, događaje u Drugom svjetskom ratu, na kazališni i glazbeni život grada, školstvo, automobilizam i svakodnevni život.

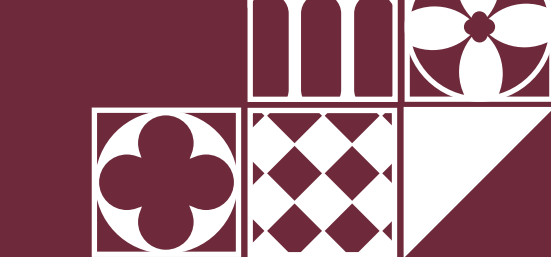

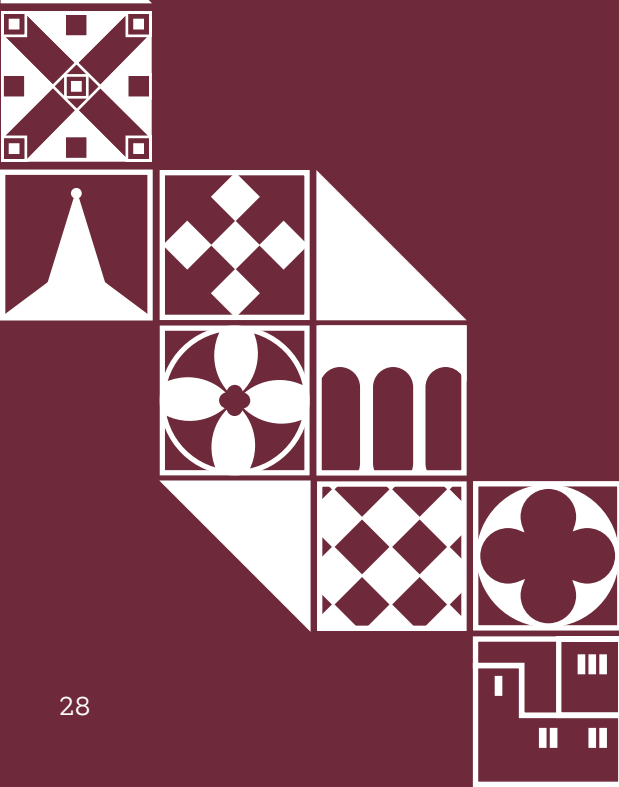
I naravno, **izum torpeda**. Godine 1866. u Rijeci je, na temelju ideje Giovannija Lupisa obrodicama – čuvaricama obale koju je usavršio i razvio engleski industrijalac i investitor Robert Whitehead, izumljen prvi torpedo.

Ovaj revolucionarni izum donio je Rijeci svjetski ugled i učinio je prepoznatljivom kao mjesto velikih tehnoloških postignuća u pomorstvu, vojnoj industriji ali i u globalnom biznisu.

INDUSTRIJA KULTURE

Grad koji je nekada bio poznat po svojim tvornicama, brodogradilištima i industrijskoj snazi, danas prolazi kroz važnu tranziciju, preobražavajući se iz grada s bogatim industrijskim naslijeđem u kulturno središte koje slavi svoju prošlost, ali hrabro gleda prema budućnosti.

Nakon što je 2020. nosila titulu prijestolnice kulture, Rijeka postaje mjesto gdje kreativnost i umjetnost zauzimaju mjesto na sceni kojom su nekada dominirali dimnjaci i tvornički pogoni.

Jedan od najsnažnijih simbola ove promjene je obnova kvarta **Rikard Benčić**, nekadašnje industrijske zone, koja se pretvara u suvremeni kulturni kompleks.

Smješten u centru grada, kompleks je svoje početke imao u 18. stoljeću, kada je na tom dijelu riječke obale stasala najveća carska Rafinerija šećera.

Danas, popularno nazvan Art kvart ima sasvim novu ulogu - onu gradskog dnevnog boravka. Sada je to dom institucijama poput već spomenutog Muzeja grada smještenog u Palaču Šećerane, zatim Muzeja moderne i suvremene umjetnosti, Gradske knjižnice, te Dječje kuće, mjesta koja privlače nove generacije umjetnika, kreativaca i posjetitelja.

Novo lice i novu svrhu dobila je hala **Exportdrvo**, nekada najsuvremenije skladište za drvene proizvode koji su prolazili kroz riječku luku. Kada je hala izgrađena 1961. godine, malo tko bi predvidio da će šezdesetak godina kasnije postati jedan od ključnih kulturnih prostora Rijeke.

Umjesto drvene građe, sada su tu arhitekti i umjetnici, glumci i plesači, a publika s oduševljenjem dolazi uživati u raznovrsnim kreativnim događanjima. Exportdrvo, kao simbol promjene i obnove, ostaje i nakon 2020. godine središte riječke kulturne i zabavne scene.

Novi sadržaji nisu samo simbol revitalizacije prostora, već i promjena u identitetu grada. Ta tranzicija naglašava sposobnost Rijeke da se prilagođava, transformira i stalno iznova otkriva, čuvajući svoju prošlost dok gradi budućnost.

A svoju budućnost uskoro će doživjeti i **Galeb**, čuveni brod koji upravo dovršava prenamjenu u muzej-hotel.

Brod koji je izvorno izgrađen za prijevoz tropskog voća, a potom "preživio" gađanje torpedom, potapanje i boravak na dubini od 22 metra pune tri godine te postao svjetski poznata ploveća rezidencija Josipa Broza Tita i pokreta Nesvrstanih.

Galebova paluba ugostila je najveće političke lidere 20. stoljeća i brojne umjetnike, a sada postaje atraktivni muzej koji uključuje rekonstrukciju originalnog namještaja i mnoštvo izvornih fotografija i predmeta globalne društvene i političke povijesti.

Među živim primjerima kulturnog preporoda su i dva privatna, mala, ali ne i manje značajna muzeja - **Muzej Farmacije**, te začudni **Peek&Poke**, sada već kultni Muzej starih računala, mjesto u kojem možemo zaviriti u prošlost popularne tehnologije.

Ovaj je muzej jedinstveno mjesto inovativnih programa, posjetitelji ga obožavaju, kao i ugledne svjetske institucije koje ga nerijetko spominju i nagrađuju. Peek&Poke će vas šumom svojih eksponata podsjetiti na brzinu kojom nam je tehnološka budućnost postala prošlost, kako gotovo neprimjetno prelazimo iz jednog digitalnog doba u drugo, ostavljajući za sobom inovacije koje su donedavno bile vizija sutrašnjice. Nezamislivo zabavno i poučno!

Rijeka je oduvijek bila grad koji stvara most između prošlih i budućih generacija, načina, običaja. U tom kontinuiranom ciklusu mijena, grad postaje primjer kako se industrijska baština može oživjeti kroz umjetnost, inovacije i kreativnost, čineći je središtem moderne kulturne industrije koja oblikuje nove horizonte.

Nepresušna, kako je opisana na gradskom grbu, oblikovana je brojnim strujama i valovima promjena - kao prava Rijeka. Ne kaže slučajno jedna od najpoznatijih gradskih krilatica – **“Volim grad koji teče”**.

1806.-1811.

1599.

1492.

SVJETSKI ZVUK GRADA

Teško je reći iz kojih
sve izvora Rijeka
crpi svoje zvučne
sokove.

Neki kažu - zbog pomoraca koji su sa svjetskih putovanja donosili najnovije ploče. Drugi kažu da su nove pjesme stizale iz Trsta i sa talijanskih radio i TV postaja. Treći kažu da su Riječani muzikalni jer imaju dobru glazbenu školu i operu, eto, već treće stoljeće u kontinuitetu.

Svi su oni pomalo u pravu.

Prije nego su plovidba i pomorstvo postali automatizirano slanje kontejnera širom svijeta, naši su pomorci i naša luka služili kao internet prije interneta, kod nas su svi trendovi dolazili – prvi.

Bliska granica "mekane željezne zavjese" iz obližnjeg je Trsta propuštala na sve strane, modu, zvuk, lifestyle. Nije ni čudo da su Rijeka i njena ljepotica susjeda – Opatija i njena rivijera oduvijek bile slobodna uma. Zapadni su se trendovi ovdje sudarali sa čudnim miksom bogatog industrijskog radničkog grada i susjedne mu oaze visokog turizma – Opatijom, te uz dodatak lokalnog folklora stvarale živopisan miks muzičke i popularne kulture.

Da ste kasnih sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošlog stoljeća neobaviješteni zalutali u ovaj dio svijeta, pomislili bi ste da ste greškom aterirali u neku još neotkrivenu englesku južnu koloniju u kojoj punk i novi val rastu kao divlje samoniklo, ali ipak jestivo bilje – u besmisleno prevelikim količinama!

Tako je bilo i s drugim glazbenim, ali i modnim utjecajima jer i glazba je ponekad bila samo prolazna moda...

Iako bogata svim zamislivim glazbenim formama, od turbo-folka do opera, Rijeka je uvijek bila čuvena po svojem glazbenom undergroundu, tvrdom zvuku punka, heavy metala, hip hopa, techna. U suštini radnički grad, kao da je slijedio stih famoznog jugoslavenskog novovalnog umjetnika Vlade Divljana "Radi u rudniku, život joj nije lak, zato ne voli i ne voli muziku, ona voli ritam jak!".

Jak ritam, ekscentričnost i provokativnost cijela je Europa mogla vidjeti u nastupu grupe Let3, rodonačelnika riječke scene na Eurosongu 2023.godine.

U Rijeci zato potražite klubove, barove sa živom svirkom, kulturna mjesta poput besmrtnog rock kluba Palach (koji u kontinuitetu radi od 1968. godine) ili spomen obilježje Husaru - jednoj od prvih diskoteka u Europi, otvorenom još davne 1957. godine.

Kao što je ta pra-diskoteka svoje utočište pronašla uz staru masonsku ložu, kao što se jazz koncerti redovito održavaju u baptističkoj crkvi, tako postoji i techno klub imena Crkva, partiji elektronske glazbe u napuštenim vojnim tunelima, retro-rock svirke na brodu-hotelu, a povremeno i na ribarnici! Sve te male pomaknutosti pokazuju samo jedno – muzika stvarno raste na svakom koraku.

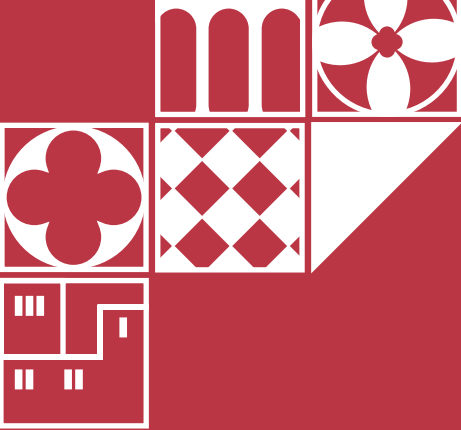
Trebate doživjeti Fete de la music u perivoju Guvernerove palače s mladim glazbenicima iz glazbene škole, ljetne večeri na kastavskoj Crekvini, jazz improvizacije na plažama ili tradicionalan završetak riječkog karnevala – euforičnu i nesnosno bučnu zvonjavu Halubajskih zvončara. E to je prahistorijski heavy metal!

Naravno, ne treba mistificirati sve rubne i underground pojave, jer kao i svuda - uvijek ima najviše glazbene srednje struje.

Dok ovaj tekst nastaje i raste među mladima svakako je najviše zvukova trapa i raznih varijanti postjugoslavenskog pop-folka na što roditelji i rokeri s pedigreeom kolutaju očima. Ali ništa za to, teenageri ionako služe da nerviraju svoje roditelje a Rijeka služi da glazba i svaki zaljubljenik u glazbu ima grad u kojem se na svoj način osjeća kao kod kuće!

Sada zaboravite sve što ste pročitali, jer najmudriji o glazbi uopće ne razmišljaju – oni je jednostavno slušaju, sviraju i plešu! Kao što ni o činjenici da je Rijeka muzikalan grad ne treba previše razmišljati – to je jednostavno neosporno.

TURE RJEČKE ARHITEKTURE (ambienti i arhitektura)

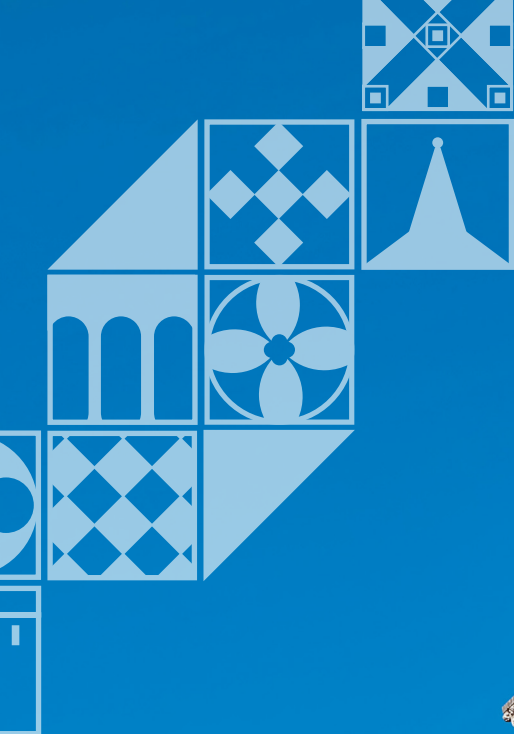
U Rijeci suprotnosti
žive zajedno.

Prolazeći gradom, naći ćete se začuđeni kako se povijest i modernost, monumentalnost i intimnost, industrija i priroda skladno ili manje skladno isprepliću, stvarajući jedinstven ambijent koji grad čini živim i nepredvidljivim. U svakom uglu, na svakom trgu i ulici, Rijeka priča priču koja zove na istraživanje, ostavljajući dojam da iza svakog zavoja čeka novo otkriće. Rijeka je grad mikrolokacija.

Riječka arhitektura, poput samog grada, nosi u sebi priče o prošlim vremenima, ali i o stalnim promjenama i prilagodbama. Kroz stoljeća su se u Rijeci ispreplitali različiti stilovi, svaki od njih ostavljajući svoj trag na gradskim ulicama. Kroz svoje stoljetne zgrade, palače i industrijske komplekse, Rijeka je ispisala kroniku povijesti koja svjedoči o njenom pomorskom, trgovačkom i industrijskom nasljeđu.

Svoju pustolovinu možete započeti šetnjom uz Mrtvi kanal, staro korito Rječine koje do danas služi kao luka za barke.

Zastanite ispred Hotela Continental, mjesta koje slovi kao najpoznatije riječko okupljalište prije svega mladih- legendarni Kont.

Osebnostna lokacija na kojoj je most-trg premostio bivšu državnu granicu (između Italije i Kraljevine Jugoslavije između dva svjetska rata) i stvorio mjesto uličnog života za svakoga, mjesto stvaranja živog identiteta grada.

Nastavite prema jedinstvenom gradskom kanjonu u samom centru - Vodovodnom ili Ružičevom ulicom, gdje su nekoć Riječani radili u svojim jakim i moćnim obrtima i tvornicama. Pročelja brojnih zgrada sada krase **murali** s temama koje variraju od povijesti do apstraktnih prikaza. Djevojka koja pokušava otpuhnuti jedrenjak u daljinu, brod u boci, fasada s posvetama riječkim bendovima i mnogi drugi.

Murali oživljavaju javni prostor i donose boju u gradske ulice, stvarajući dijalog između arhitekture i suvremene umjetnosti. Obje vas ulice vode prema još jednoj značajnoj industrijskoj zoni Rijeke, čiji je najistaknutiji simbol zasigurno Hartera, nekadašnja tvornica papira.

Tijekom 19. i 20. stoljeća, Hartera je bila snažan pokretač industrijskog razvoja grada – mjesto gdje su radile, stvarale, družile se i odrastale generacije. Pogled zaustavite i na zgradi bivše tvorničke električne centrale ili **Energani** - nekada najmoderniji pogon s parnim turbinama i dimnjakom visine 85 metara, danas Inkubator za kreativne tehnologije i IT industriju - Sinergana.

Napuštajući tvornički kompleks, put nas vodi još dublje u kanjon, uz obale Rječine. Ubrzo se pred nama otvara oaza mira, gdje se uzdižu slikovite ruševine dva monumentalna diva, **mlin Žakalj** i **Matešićev mlin**.

Oba mlina izgrađena u 19. Stoljeću, više puta oštećivana poplavama i požarima, ali obnavljana sve dok konačno nisu prepušteni prirodi. Na mjestu gdje je nekoć dominirala industrija, priroda sada ponovno osvaja svoj prostor i stvara magiju obavijajući zidine nezaustavljivom, živom vegetacijom.

Udaljimo li se malo od Rijeke prema Bakru dočekat će nas Bakarski prezidi, spomenici ljudskom trudu i umijeću. Ručno građeni kameni suhozidi stvoreni su kako bi se stvorili terasasti vinogradi na strmim obroncima. Nekada je na brojnim prezidima uspijevala čuvena vinova loza od koje se proizvodio nadaleko poznat pjenušac. Danas se zapašteni prezidi ponovno obnavljaju kao simbol upornosti i vještine generacija koje su svojim rukama oblikovale čudesan krajolik.

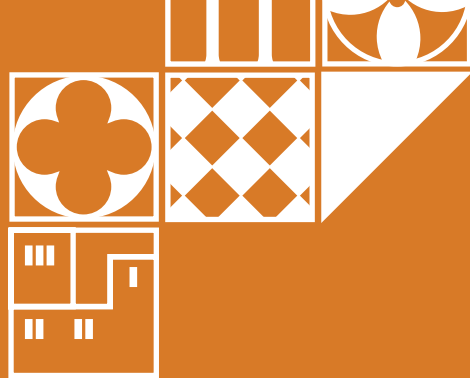
U kojem god pravcu krenuli, lijepi vas ambijenti neće zaobići.

Bilo da hodate uskim kamenim ulicama Kastva ili Bakra, prolazite pokraj monumentalnih zidina Trsatske gradine ili otkrivате čari koje kriju tvrđa, industrijska Kraljevića i zeleni Grobnik, svaki kutak nosi svoju priču.

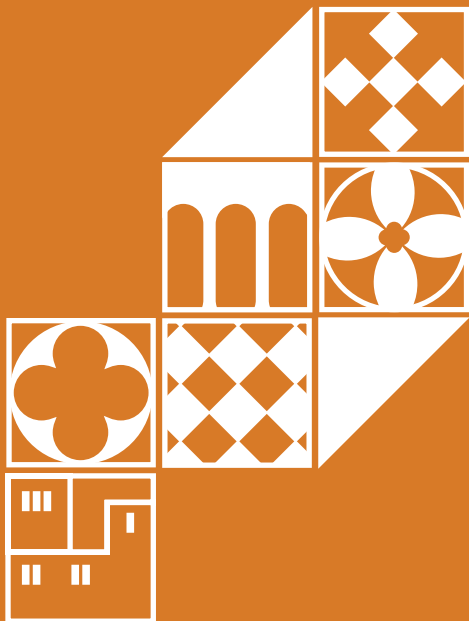
Na svakom koraku osjetit ćete kako se povijest isprepliće s današnjicom – od starih dvoraca, crkava i fortifikacija, do suvremenih umjetničkih intervencija i obnovljenih industrijskih zona. Svaki put vodi do novih otkrića.

Bitno je samo krenuti.

RITAM ŽIVOTA

Najbolje što turist može napraviti u Rijeci je živjeti život domaćina, osjetiti ga i preispitati ga na svoj autentičan način. Budite gosti, ne budite stranci!

Pa, kako to žive Riječani?

Za početak prođi **“Đir po Korzu”**, dakle barem jedan krug tamo i nazad. Da vidiš koga ima, sretnoš nekog, nadišeš se duha grada. Besciljno šetanje glavnom gradskom promenom temeljni je stup mediteranskog načina života. Korzo, za relativno malen grad, jako je dugačka šetnica te uz svojih gotovo 700 metara nudi gomilu sadržaja, caffea, shoppinga, stambenih, poslovnih i važnih javnih zgrada. Za razliku od većine centara jadranskih gradova, ovdje još uvijek postoji ozbiljan lokalni život 365 dana u godini.

Od đaka do umirovljenika, od biznismena do studenata, pa sve do uličnih svirača, ovdje svatko dolazi po nešto za sebe. Korzo je još uvijek središte javnog i poslovnog života, i downtown i city. Ako u Rijeci boravite samo par sati onda ih provedite na Korzu jer tu su život i ljudi – dovoljno za prvi, brzi susret s gradom i prvi dojam – speed date s Rijekom.

Ako ne žuriš, kreni dalje, zakorači u luku i prošetaj do kraja Velikog mula, Molo longa.

Rijeka je čitava smještena na prilično strmoj, izduženoj i uskoj padini uz morsku obalu, kao kakva deset kilometara dugačka betonska glista. Stoga pogled s gotovo dva kilometra dugog lukobrana, čuvara luke, kao na dlanu pokazuje baš svu arhitekturu šireg gradskog centra.

Ništa nije skriveno – svaka zgrada-ljepotica, ali i svaki građevinski promašaj su ovdje, prisutni, stvarajući malu školu arhitekture 18., 19. i 20. stoljeća, s jasnom dinamikom širenja i razvoja grada. Palače, silosi, monstruozi stambeni neboderi, gigantske dizalice, ekscentrične bogomolje i male mediteranske kućice – sve u jedinstveno lijepom neskladu!

Jer između vašeg pogleda i grada je čitava luka, nemamo gdje sakriti te grube prostore rada, sve je u jednoj i jedinstvenoj intenzivnoj, klaustrofobičnoj vizuri koja se nekom sviđa, nekom ne, ali baš nitko nije ravnodušan.

Dosta hodanja i luke, sad si već gladan, kreni natrag. Ako imaš sreće tu je ludi teretni vlak koji baš sad prolazi Rivom i pravi prometni kolaps vozeći nekoliko stotina kontejnera s jedne na drugu stranu luke.

Vrijeme je za marendu – brzi, jeftini kuhani obroci u pauzi radnog vremena tipični su za Riječane, koji su pomalo mudri i racionalni (a pomalo i škrti) i radije biraju svakodnevno marendavanje nego rjeđe, ali raskošnije restoransko blagovanje.

Prilagodite se i vi – preporučamo nešto lokalno, riblje! Da biste shvatili zašto je tako, bacite oko na senzacionalnu gradsku ribarnicu u blizini – “Katedralu ribe”, kako ju je nazvao Michael Palin, čuveni Monty Pythonovac i svjetski putnik.

Ako niste ljubitelj ribe, tu je i niz jela koja odražavaju miks Mediterana, Srednje Europe, Balkana i svjetskog fusiona. Često, brzo, jeftino, svježije – to je zlatno pravilo za marendu!

Ako je ljetno popodne, vrijeme je "za bacit se u more". Naše su plaže blizu, uglavnom su male, šljunak, stijene (zване grotte), poneki betonski plato.

Plaže su kvartovske, na nekima od njih još uvijek znaš tko se kupao, u koje doba godine i doba dana. I beach barovi paze da zadrže svoje stalne domaće goste, cijene su šokantno normalne, a razni se sadržaji poput koncerata i drugih kulturnih događanja često i ne promoviraju previše (možete li zamisliti!) da se ne naruši krhki balans između domaćina i turista.

Dodite u Rijeku što prije, dok ovake rijetke (ne)turističke prakse još postoje!

I zima ima svoje adute.

Predblagdanski dani u Adventu, praznični sadržaji u Art kvartu, vrhunci operne i baletne sezone u kazalištu Rijeku čine drugačijim od drugih obalnih gradova koji često spavaju zimski san.

Klimaks ovog doba i njegov svečani završetak svakako je tradicionalni riječki karneval.

Poganska tradicija vješto umiksana u katolički kalendar simbol je našeg grada. Dani su to kada se u gradu susreću sve one autentične, tradicijske maske iz prigrada na koje smo jako ponosni, s modernim gradskim karnevalskim interpretacijama.

Taj prijateljski sraz proizvodi ozbiljnu količinu dobrog raspoloženja koje kulminira u velikoj karnevalskoj povorci, kada stotinu tisuća duša ispraća zimu i slavi dolazak novog proljeća uz enormne količine buke i kakofonije teško usporedive s bilo čim. Nećemo puno pogriješiti ako kažemo da to slučajno pomiješana i previše pojačana kombinacija Etno glazbe, Rave partya i operne Mad Max scenografije sa čudnim glasnim vozilima.

Neodoljivo!

Kada nam dosadi grad, volimo pobjeći iz njega i uživati u bogatstvu naše okolice.

Tu je Kastav, sa umirujućim ambijentom klasičnog "mještašca na brdu" i najpoznatijim tradicionalnim sajmom našeg kraja – svetkovinom mladog vina, Belom nedejom. Sličan ambijent ima i Grobnik, gdje ponosni domaćini čuvaju tradiciju, a njihova hrana odražava siromašnu seosku povijest – sir i lokalni specijalitet, palenta kompirica.

Istočna nas obala vodi u zavičaj pomoraca i brodova - duge kontemplativne šetnje uz more Kostrenom, ponosni Bakar i dvorci Kraljevice kao i Rijeka pružaju jedinstven spoj prirodnog položaja, starih gradskih jezgri i monumentalnih mjesta rada, luka i brodogradilišta – tako tipičan za ove naše obale.

Kada bježimo iz grada volimo pobjeći i dalje - "skočiti na kavu u Trst" jedna je od omiljenih zabava ekstremno ugodnog dokoličarenja. Za to može poslužiti i predivna susjedna Opatija, za koju će oni najponosniji Riječani reći: "U Opatiji je najbolja stvar pogled na drugu stranu zaljeva, pogled na Rijeku".

Vratimo se zato nazad u grad, po čuvenu vizuru koji će zaokružiti dojam.

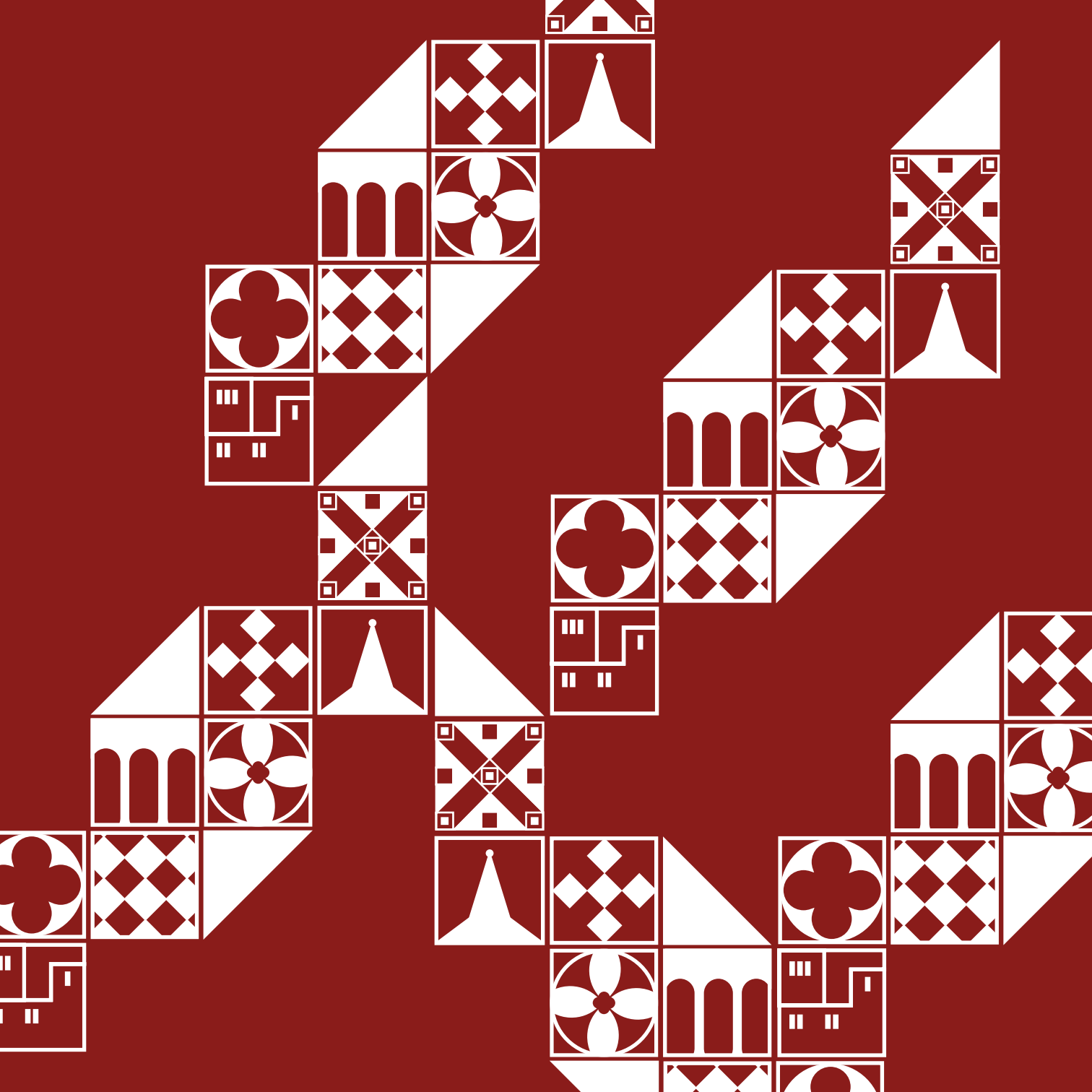
Grad uspona, uzbrdica i stepenica zove te u visine – u smirenje i pročišćenje uz najčuveniji gradski uspon - Trsatske skale. 539 stepenica (neki kažu 561, a postoji i legenda da ih je nemoguće izbrojati) prema omiljenoj gradskoj crkvi, Svetišu Majke Božje Trsatske, franjevačkom samostanu i najljepšem pogledu na grad i naš Zaljev koji zaslužuje veliko početno slovo.

Gledaš grad sa starog kaštela, onaj grad po kojem si cijeli dan skitao i uživao. Mahni mu s visine, i poželi doći ponovno!

E, sad si već pomalo Riječanin i ti.

Turističke zajednice
RIJEČKOG PRSTENA
mozaik doživljaja

KVARNER REGION TOURIST BOARD
KVARNER
Diversity is beautiful

